κατα τη γνωμη μου

του ΦΟΙΒΟΥ ΑΝΩΓΕΙΑΝΑΚΗ

«Ξύλινα» και «χάλκινα»

Προσπάθειες με πενιχρά αποτελέσματα

Να τολμήσουμε να πούμε ότι κάτι άλλαξε στη μουσική μας ζωή και συγκεκριμένα στο χώρο της μουσικής δωματίου και του μικρού ενόργανου συγκροτήματος;

Τώρα και χρόνια επίμονα έχει υπογραμμιστεί η ανάγκη της δημιουργίας συγκροτημάτων μουσικής για τη μελέτη και διάδοση των έργων της μορφής σονάτας. Των συγκροτημάτων που αποκαλούμε **Τρίο** (Βιολί - Τσέλο - Πιάνο) **κουαρτέτο, κουιντέτο** κ.λπ., όπως και αυτών από πνευστά όργανα (τα λεγόμενα «ξύλινα», φλάουτο, όμποε κ.λπ. — ή από «χάλκινα» — τρομπέτα, κόρνο, τρομπόνι κ.ά.).

Αργά, και με άτακτο πάντα ρυθμό, η εκκόλαψη τέτοιων συγκροτημάτων άρχισε να κερδίζει την προσοχή του αθηναϊκού κοινού χάρη στις σποραδικές — έστω — συναυλίες τους. Τελευταία μάλιστα έχουμε το πολύ ευχάριστο φαινόμενο συναυλιών «δωματίου» (ζωντανών, αλλά και στην τηλεόραση) με Έλληνες και ξένους μουσικούς, μαζί, όπως το Τρίο Νάγκι - Καβάκος - Ροΐσι ή το Ντούο Έντερ - Γαρουφαλής, για να αναφέρουμε μόνον αυτές. Συνεργασίες που μόνον θετικά αποτελέσματα μπορούν να έχουν από κάθε πλευρά στη μουσική μας ζωή, στο κοινό της Αθήνας, όπως και στους μουσικούς μας.

Στο σημερινό σημείωμα σχολιάζουμε δύο ενόργανα σύνολα, το «Ιταλικό συγκρότημα παλαιών οργάνων», με διευθυντή τον Τζοβάνι Τοφάνο (φλάουτο με ράμφος, κρομόρνη, μπομπάρντα, φαγκότο και κρουστά) και το «Κουϊντέτο χάλκινων της Αθήνας» (δύο τρομπέτες, κόρνο, τρομπόνι και τρομπόνι μπάσο). Το πρώτο, με τα λεγόμενα «ξύλινα» πνευστά και κρουστά, σ' ένα πρόγραμμα με τους πιο γνωστούς συνθέτες της εποχής 14ου έως και 16ου αιώνα, τους Λαντίνι, Ζοσκέν ντε Πρε, Ντι Λάσο, Σ. Ρόσι κ.ά. Και το δεύτερο με τα «χάλκινα», σ' ένα πρόγραμμα με παλαιότερους και νέους συνθέτες.

Και τα δύο αυτά είδη, «ξύλινα» και «χάλκινα», είναι γνωστό τι έχουν προσφέρει στην εξέλιξη της συμφωνικής ορχήστρας. Προσφορά αποφασιστική σε όλες τις πλευρές, τη δυναμική, το χρώμα, τις αποχρώσεις, την τεχνική κ.λπ., πάντα βέβαια σε συνεργασία με τα έγχορδα.

Γνωστές όμως είναι, παράλληλα, και οι αδυναμίες γενικά των πνευστών — όχι εγγενείς βέβαια — ιδιαίτερα όταν παίζουν μόνα τους σε μικρά συγκροτήματα ή σόλο. Αδυναμίες κάθε άλλο παρά αθεράπευτες. Που απαιτούν όμως πολύ περισσότερο προετοιμασία, δοκιμές πάνω στις δοκιμές, και πάλι δοκιμές, ασταμάτητα, εξαντλητικά.

Από το σύνδρομο αυτό των αδυναμιών έπασχαν και τα δύο συγκροτήματα, τόσο το ιταλικό όσο και το ελληνικό. Το τελείωμα των φράσεων όπως και οι περισσότερες ατάκες δεν είχαν πάντα τον απαιτούμενο συγχρονισμό, ενώ παράλληλα έλειπε η ηχητική ομοιογένεια, ιδιαίτερα στα ομοφωνικά (αρμονικά) μέρη.

Ακόμη περισσότερο όμως ο ακροατής αναζητησε την πλαστικότητα της φράσης, το «τραγούδι». Ολόκληρες σελίδες περνούσαν αδιάφορες, χωρίς έκφραση, απλοί φθόγγοι ο ένας πίσω από τον άλλο. Για να κλείσουν, τις περισσότερες φορές — τα χάλκινα — σε φόρτε, δίκην μελοδραματικής «κορώνας». Για ποιο λόγο αλήθεια; Παρ' όλα αυτά, οι δυνατότητες υπάρχουν στο ελληνικό συγκρότημα. Απαιτούν όμως πολύ αυστηρότερη επιμονή και υπομονή στη μελέτη («Παλλάς» 12 και 19-5-1988).